

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีการสั่งยุบพรรคกิจไทย

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำร้องลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคกิจไทย เนื่องจากพรรคกิจไทยไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ พรรคกิจไทย มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา คือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมีหน้าที่ ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ เนื่องจากพรรคกิจไทยได้รับเงินสนับสนุน พรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๔ จากคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เมื่อใกล้สิ้นสุด ระยะเวลาการจัดทำรายงานดังกล่าวทั้งสองฉบับ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้ พรรคกิจไทยดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แต่ได้รับเอกสารดังกล่าวคืน ข้อเท็จจริงปรากฏต่อไปอีกว่าเมื่อพ้น ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด คือภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ พรรคกิจไทยไม่ได้จัดทำรายงานดังกล่าว ตามนัยมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคกิจไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า พรรควิถีไทยไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๕ และ มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

มาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรควิถีไทยได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ โดยได้ใช้ชื่อพรรคว่า พรรคเอกราช ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคเอกราช ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยเปลี่ยนชื่อพรรคเป็นพรรควิถีไทย พรรควิถีไทยจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาคือปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ นอกจากนั้นพรรคได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง จึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่พรรควิถีไทยไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ต่อไปอีกว่า พรรควิถีไทยได้มีมติขยุบพรรคเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่ทางหัวหน้าพรรควิถีไทย คือ นายดณัย ลิมปดณัยได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบโดยทาง

ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ฝากส่งวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และมาถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เมื่อพรรควิถีไทยไม่ได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรควิถีไทยได้ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ส่วนกรณีที่พรรควิถีไทยได้มีมติให้ยุบพรรคเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เป็นเหตุให้พรรคยอมเลิกหรือยุบได้ตามมาตรา ๖๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ ก็จริงและพรรคจะถูกยุบได้โดยสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อนายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามวรรคสองของมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับทราบการแสดงเจตนาของพรรควิถีไทยในเรื่องการยุบพรรค เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ นายทะเบียนไม่สามารถดำเนินการให้มีการยุบพรรควิถีไทยก่อนหน้านั้นได้ ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๑๖๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่บัญญัติว่า “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมีได้อยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่เจตนาขึ้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา...” ดังนั้นเมื่อยังไม่มีคำสั่งยุบพรรควิถีไทยก่อนหน้าเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ พรรควิถีไทยจึงยังคงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงวินิจฉัยว่าพรรควิถีไทยไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรควิถีไทยได้ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ จึงสมควรมีคำสั่งให้ยุบพรรควิถีไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ